

Утвърждавам:

Декан:

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Сигнатура: **PS412**

Дисциплина: **ЕТНОПСИХОЛОГИЯ**

Актуал.: Протокол №5/28.09.22г. на УНС-ЦХН

Преподаватели: Проф. д.пс.н. Майяна Милчева Митевска

АНОТАЦИЯ

Учебният курс „Етнопсихология” е структуриран в седем части, които включват изясняване на понятията за популация, етнос, раса, нация и психологически основи на нацията, самооценка, чувство за национално достойнство и патриотизъм. Целта на курса е изгради основни знания в областта на етнопсихологията и умения за боравене с научни методи, изследващи етноидентичността и етнотолерантостта.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Успешно завършилите обучението по тази учебен курс:

1. ще знаят:

- основни теории за етноса и съответните изследвания в областта на етнопсихологията;
- основните закони и закономерности свързани с процесите на общуване между хората в конкретна етническа група.

2. ще могат:

- да осмислят базовите концепции за етнотолерантостта и етноидентичността;
- да приложат някои полезни за тяхната професионална дейност практически подходи за анализ и методи за изследване в етнопсихологията.

Конкретните цели, към които е насочено вниманието са:

Ключови компетентности	ДА/НЕ
Езикова грамотност	ДА
Многоезикова компетентност	ДА
Математическа компетентност и компетентност в областта на точните науки,	НЕ

технологиите и инженерството	
Цифрова	ДА
Личностна	ДА
Гражданска	ДА
Предприемаческа	НЕ
Компетентност на културна осведоменост и изява	ДА

Като изходни учебни резултати се очаква, студентите да:

Владееят конкретни и систематизирани знания за особеностите на психиката на хора от различни народи и култури, проблемите на националните особености и националния характер

ПРЕДПОСТАВКИ

Студентите трябва да са усвоили основни психологически понятия и термини.

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

Редовна, задочна

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
			прис.	л	с	общо	л	с	общо	л	с	общо
Психология – ОКС – бакалавър; ДЮП, ПК – ОКС – магистър с 2,5г. срок на обучение	Задължителна дисциплина	3					30	-	30	15	-	15

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

А. ЛЕКЦИИ

Тема 1. Етнопсихология – определение. Предмет на етнопсихологията.

Взаимодействие на етнопсихологията с други науки. Направления в психологията, свързани с етнопсихологията:

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Обект на изследване в етнопсихологията.

Тема 2. Етнопсихология – раздели. Методи на изследване в етнопсихологията. Понятия и нива на методологията в етнопсихологията.

Брой часове: 3 часа

Съдържание: спецификата на развитие на конкретни етноси; национални особености при представители на различни групи; Етническо съзнание.

Тема 3. Етнопсихология – началото на XX век.

Характерни черти на етнопсихологията в началото на XX век.

Американска етнопсихологическа школа.

Характерни черти на етнопсихологията в средата на XX век.

Теория за модалната личност.

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Характерни черти на етнопсихологията

Тема 4. Основни направления на етнопсихологическите изследвания:

Социологическо направление;

Екологично направление;

Биологично направление.

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Самоорганизиращи се системи

Тема 5. Нация:

Понятие за нация и пътища за формиране на нация.

Психологически основи на нацията.

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Психологически основи на нацията.

Тема 6. Съдържание на психологическите основи на нацията:

Историческа памет.

Национална съзнание.

Национални интереси.

Национална култура и национален език.

Чувство за национално достойнство и патриотизъм.

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Понятие за национална самооценка.

Тема 7. Етническо самосъзнание:

Понятие и характеристика на самосъзнанието.

Етническа Аз-концепция.

Двойно етническо самосъзнание.

Функции на етническото самосъзнание

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Самоидентификацията на етноса и личността.

Тема 8. Формиране на етническата идентичност:

Теории за формиране на етническата идентичност.

Подходи при формиране на етническата идентичност. Теорията на Ж. Пиаже.

Видове етническа идентичност

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Етническа идентичност

Тема 9. Растеж и криза на етническата идентичност:

Растеж на етническа идентичност и причини на възникване.

Понятие за криза на етническата идентичност.

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Етническа идентичност - криза

Тема 10. Национални психологични особености: Функции на националната психика:

Същност.

Видове.

Брой часове: 3 часа

Съдържание: Национална психика

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

лекции, семинарни занятия, консултации, подготовка на писмена работа

Редовна форма

30 часа аудиторна заетост: 30 часа лекции и 0 часа упражнения;

Задочна форма

15 часа аудиторна заетост: 15 часа лекции и 0 часа упражнения.

самоподготовка.

МЕТОДИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Методи на преподаване

- аудиторно
- мултимедия

Критерии за оценяване

1. Критерии за допускане до изпит. До изпит се допускат студенти, които са:

Студентите получават указания за протичане на обучението и необходимата литература.

2. Семестриален изпит

Тест и практическата писмена задача

3. Метод на формиране на семестриалната оценка

Оценяване на основата на тест и на практическата писмена задача.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Андреева, Л., Социално познание и междуличностно взаимодействие, София, 1998

2. Бек, У., Що е глобализация?, Изд. "КХ", 2002

3. Белинская, Е. П. и др., Социальная психология – хрестоматия, Изд. "Аспект пресс", Москва, 2000

4. Вацлавик, П. и др., Прагматика на човешкото общуване – изследване на моделите, патологиите и парадоксите на взаимодействието, Изд. “Наука и изкуство”, София, 2005
5. Вълчев, Р., Интерактивни методи и групова работа в съвременното образование, Център “Отворено образование”, София, 2006
6. Гофман, Ъ., Представянето на Аз-а във всекидневието, ИК “Петър Берон”, София, 2000
7. Градев, Д., Възникване, предмет, изследователски методи в социалната психология . хрстоматия, Изд. “Софи – Р”, 2002
8. Градев, Д., Психология на масите, Изд. “Наука и изкуство”, София, 2005
9. Джонев, С., Социална психология – том 2, 3, 4 Изд. “Софи – Р”, 1996
10. Димова, Д. и др., Социална политика и социални дейности – анализи, есета и технологии, Изд. “Тракия – М”, София, 2003
11. Дяков, Т., Форми на масовата култура, Унив. Изд. “Св. Климент Охридски”, София, 2006
12. Иванов, П., Приложна психология и социална практика, Унив. Изд. ВСУ “Черноризец Храбър” Варна, 2005
13. Илиев, В. и др., Комуникативна култура, Изд. “Леге Аритс”, 2006
14. Ред. Крейгхед, У. Е. и др., Енциклопедия по психология и поведенческа наука, Изд. “Наука и изкуство”, София, 2008
15. Левкова, И. Жизнен сценарий и развитие на личността. Монография. «Фабер» - В. Търново, 2003
16. Левкова, И. Сценарно развитие в зрелостта. Монография. «Фабер» - В. Търново, 2004
17. Левкова, И. Транзакционен анализ в педагогическата психология. Монография. «Фабер» - В. Търново, 2004
18. Левкова, И. Транзакционният анализ. ПСИДО ЕООД, Варна, 2008
19. Липман, У., “Общественото мнение”, Изд. “Лик”, 2001
20. Макариев, П., Мултикултурализмът между толерантността и признанието към един диалогичен подход, Изд. “Изток – Запад”, 2008
21. Митевска-Енчева, М. Организационна и бизнес психология, София, За буквите 2017, 335 с. ISBN 978-619-185-277-2
22. Майяна Митевска-Енчева, Просоциално поведение и организационен климат, София, За буквите 2013, 201 с. ISBN 978-954-2946-75-5
23. Ред. Московичи, С., Социална психология, Изд. “Дамян Яков”, София, 2006
24. Стаматов, Р., Психология на общуването, ИК “Хермес”, Пловдив, 2005
25. Bagozzi, R.P. The self-regulation of attitudes, intentions, and behavior. Social Psychology Quarterly, 55, 1992. pp. 178-204.
26. Baldwin, J.M. Social and Ethical Interpretations in Mental Development. New York: Macmillan, 1992.
27. Barnes, G., You Can Always Do TA. В: Transactional Analysis Journal, 1995\1
28. Baron, R.M., & Graziano, W.G. Social Psychology. Forth Worth, TX: Holt, Rinehart & Winston, 1991

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК

1. ЕТНОПСИХОЛОГИЯ – ОПРЕДЕЛЕНИЕ.

НАПРАВЛЕНИЯ В ПСИХОЛОГИЯТА, СВЪРЗАНИ С ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА:

- ОСОБЕНОСТИ НА ПСИХИКАТА НА ХОРА ОТ РАЗЛИЧНИ НАРОДИ И КУЛТУРИ;
- ПРОБЛЕМИ НА НАЦИОНАЛНИ ОСОБЕНОСТИ;
- НАЦИОНАЛЕН ХАРАКТЕР.

ОБЕКТ НА ИЗСЛЕДВАНЕ В ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА.

ПРЕДМЕТ НА ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА С ДРУГИ НАУКИ

2. ЕТНОПСИХОЛОГИЯ – РАЗДЕЛИ.

МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ В ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА:

ПОНЯТИЯ И НИВА НА МЕТОДОЛОГИЯТА В ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА;

- ОБЩА МЕТОДОЛОГИЯ;
- ЧАСТНА МЕТОДОЛОГИЯ;
- СПЕЦИАЛНА МЕТОДОЛОГИЯ.

ЗАДАЧИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ В ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА.

- СПЕЦИФИКАТА НА РАЗВИТИЕ НА КОНКРЕТНИ ЕТНОСИ;
- НАЦИОНАЛНИ ОСОБЕНОСТИ ПРИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА РАЗЛИЧНИ ГРУПИ;
- ЕТНИЧЕСКО СЪЗНАНИЕ.

3. ЕТНОПСИХОЛОГИЯ – НАЧАЛОТО НА ХХ ВЕК.

ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ НА ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА В НАЧАЛОТО НА ХХ ВЕК.

АМЕРИКАНСКА ЕТНОПСИХОЛОГИЧЕСКА ШКОЛА.

ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ НА ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА В СРЕДАТА НА ХХ ВЕК.

ТЕОРИЯ ЗА МОДАЛНАТА ЛИЧНОСТ.

ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ НА ЕТНОПСИХОЛОГИЯТА В КРАЯ НА ХХ-ТИ НАЧАЛОТО НА НАШИЯ ВЕК.

4. ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ЕТНОПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ.

- СОЦИОЛОГИЧЕСКО НАПРАВЛЕНИЕ;
- ЕКОЛОГИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ;
- БИОЛОГИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ.

5. НАЦИЯ. СЪДЪРЖАНИЕ НА ПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ ОСНОВИ НА НАЦИЯТА

- ПОНЯТИЕ ЗА НАЦИЯ И ПЪТИЩА ЗА ФОРМИРАНЕ НА НАЦИЯ.
- ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ОСНОВИ НА НАЦИЯТА.

6. ЕТНИЧЕСКО САМОСЪЗНАНИЕ:

- ПОНЯТИЕ И ХАРАКТЕРИСТИКА НА САМОСЪЗНАНИЕТО.
- ЕТНИЧЕСКА АЗ-КОНЦЕПЦИЯ.

7. НАЦИОНАЛЕН ХАРАКТЕР И ТЕМПЕРАМЕНТ:

ПОНЯТИЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ХАРАКТЕР.

ПОНЯТИЕ ЗА НАЦИОНАЛЕН ТЕМПЕРАМЕНТ.

НАЦИОНАЛНИ ЧУВСТВА И НАСТРОЕНИЯ.

- 8. ФОРМИРАНЕ НА ЕТНИЧЕСКАТА ИДЕНТИЧНОСТ, ВИДОВЕ ЕТНИЧЕСКА ИДЕНТИЧНОСТ**
- ТЕОРИИ ЗА ФОРМИРАНЕ НА ЕТНИЧЕСКАТА ИДЕНТИЧНОСТ.
 - ПОДХОДИ ПРИ ФОРМИРАНЕ НА ЕТНИЧЕСКАТА ИДЕНТИЧНОСТ. ТЕОРИЯТА НА Ж. ПИАЖЕ.
- 9. РАСТЕЖ И КРИЗА НА ЕТНИЧЕСКАТА ИДЕНТИЧНОСТ:**
РАСТЕЖ НА ЕТНИЧЕСКА ИДЕНТИЧНОСТ И ПРИЧИНИ НА ВЪЗНИКВАНЕ.
ПОНЯТИЕ ЗА КРИЗА НА ЕТНИЧЕСКАТА ИДЕНТИЧНОСТ.
- 10. НАЦИОНАЛНИ ПСИХОЛОГИЧНИ ОСОБЕНОСТИ.**
СЪЩНОСТ.
ВИДОВЕ.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА ЗА ИЗПИТА

- Андреева, Л., Социално познание и междуличностно взаимодействие, София, 1998
2. Бек, У., Що е глобализация?, Изд. "КХ", 2002
3. Белинская, Е. П. и др., Социальная психология – хрестоматия, Изд. "Аспект пресс", Москва, 2000
4. Вацлавик, П. и др., Прагматика на човешкото общуване – изследване на моделите, патологиите и парадоксите на взаимодействието, Изд. "Наука и изкуство", София, 2005
5. Вълчев, Р., Интерактивни методи и групова работа в съвременното образование, Център "Отворено образование", София, 2006
6. Гофман, Ъ., Представянето на Аз-а във всекидневието, ИК "Петър Берон", София, 2000
7. Градев, Д., Възникване, предмет, изследователски методи в социалната психология . хрестоматия, Изд. "Софи – Р", 2002
8. Градев, Д., Психология на масите, Изд. "Наука и изкуство", София, 2005
9. Джонев, С., Социална психология – том 2, 3, 4 Изд. "Софи – Р", 1996
10. Димова, Д. и др., Социална политика и социални дейности – анализи, есета и технологии, Изд. "Тракия – М", София, 2003
11. Дяков, Т., Форми на масовата култура, Унив. Изд. "Св. Климент Охридски", София, 2006
12. Иванов, П., Приложна психология и социална практика, Унив. Изд. ВСУ "Черноризец Храбър" Варна, 2005
13. Илиев, В. и др., Комуникативна култура, Изд. "Лега Аритс", 2006
14. Ред. Крейгхед, У. Е. и др., Енциклопедия по психология и поведенческа наука, Изд. "Наука и изкуство", София, 2008
15. Левкова, И. Жизнен сценарий и развитие на личността. Монография. «Фабер» - В. Търново, 2003

16. Левкова, И. Сценарно развитие в зрелостта. Монография. «Фабер» - В. Търново, 2004
17. Левкова, И. Транзакционен анализ в педагогическата психология. Монография. «Фабер» - В. Търново, 2004
18. Левкова, И. Транзакционният анализ. ПСИДО ЕООД, Варна, 2008
19. Липман, У., “Общественото мнение”, Изд. “Лик”, 2001
20. Макариев, П., Мултикултурализмът между толерантността и признанието към един диалогичен подход, Изд. “Изток – Запад”, 2008
21. Митевска-Енчева, М. Организационна и бизнес психология, София, За буквите 2017, 335 с. ISBN 978-619-185-277-2
22. Майяна Митевска-Енчева, Просоциално поведение и организационен климат, София, За буквите 2013, 201 с. ISBN 978-954-2946-75-5
23. Ред. Московичи, С., Социална психология, Изд. “Дамян Яков”, София, 2006
24. Стаматов, Р., Психология на общуването, ИК “Хермес”, Пловдив, 2005
25. Bagozzi, R.P. The self-regulation of attitudes, intentions, and behavior. *Social Psychology Quarterly*, 55, 1992. pp. 178-204.
26. Baldwin, J.M. *Social and Ethical Interpretations in Mental Development*. New York: Macmillan, 1992.
27. Barnes, G., You Can Always Do TA. В: *Transactional Analysis Journal*, 1995\1
28. Baron, R.M., & Graziano, W.G. *Social Psychology*. Forth Worth, TX: Holt, Rinehart & Winston, 1991